

ΚΛΙΝΙΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ

Η Κλινική ψυχολογία είναι ένας εφαρμοσμένος κλάδος της Ψυχολογίας με αντικείμενο:

- την **πρόληψη**
- την **αξιολόγηση**
- την **τροποποίηση** (παρέμβαση) και
- την **αποκατάσταση** των διαταραχών του συναισθήματος, των γνωστικών μηχανισμών και της εξωτερικευμένης συμπεριφοράς σε άτομα που δυσλειτουργούν.

ΥΓΕΙΑ: Ολιστική θεώρηση

Σώμα ↔ Ψυχή

- **Υιοθέτηση του βιοψυχοκοινωνικού μοντέλου παρέμβασης**

- Το ολοκληρωμένο και σύνθετο βιοψυχοκοινωνικό μοντέλο κατανόησης και θεραπείας ψυχικών διαταραχών (GILBERT, 2002α,β)
- “ Γελιόμαστε αν πιστεύουμε ότι αν διορίσουμε περισσότερους ψυχολόγους να κάνουν ατομικές θεραπείες θα αναχαιτίσουμε τις επιδημίες του άγχους και της κατάθλιψης...Κακοποίηση, φτώχεια, και έλλειψη κοινωνικής υποστήριξης είναι οι παράγοντες που πυροδοτούν την ψυχική διαταραχή...Συνεπώς κυρίαρχο καθήκον είναι να μετατρέψουμε τα πορίσματα που έχουμε από το βιοψυχοκοινωνικό μοντέλο σε μια αυθεντική ψυχολογία κοινοτικής εμβέλειας, που δεν θα παραβλέπει όμως τα ατομικά προβλήματα και τις ψυχολογικές διαδικασίες (Gilbert, 2002b: 31)”*

(Gilbert, P. (2002a). Understanding the biopsychological approach: I Conceptualisation

Clinical Psychology, 14, 13-17

Gilbert, P. (2002b). Understanding the biopsychological approach: I Individual and social interventions

Clinical Psychology, 15, 28-32)

-
-
- «Η επιστήμη δεν αναπτύσσεται ανεξάρτητα από την επίδραση εξωγενών παραγόντων: τα επαγγέλματα, με δεδομένο ότι ασκούνται μέσα στα ευρύτερα κοινωνικά πλαίσια, υπόκεινται ακόμα περισσότερο στις κοινωνικές μεταβολές και πιέσεις»

(Brendan Maher, 1991, Η ιστορία της Κλινικής Ψυχολογίας, σ.3)

- Μέχρι τα μέσα του 17ου αιώνα ίσχυε η γενική άποψη ότι για κάθε «παρέκκλιση» από τη λεγόμενη φυσιολογική συμπεριφορά, όπως και για τις «ψυχικές ασθένειες» ευθύνονται **εξωγενείς** παράγοντες.

- **2.100 π.Χ.** Ψυχική ασθένεια: προσωποποίηση δαιμόνων.

Θεραπεία: τελετές εξαγνισμού, προσευχές.

- **Μεσαίωνα**: Ψυχική ασθένεια: τιμωρία Θεού.

Θεραπεία: εγκλεισμός σε κελιά, νηστείες, προσευχές

- **1700-1800**: Ψυχική ασθένεια = βιολογική αιτιολογία (στον εγκέφαλο).

- Αρχίζει να καλλιεργείται μια ανθρωπιστική θεώρηση

π.χ. Benjamin Rush (1745-1813)

Dorothea Dix (1802-1887)

π.χ. η B. Rush συνδέει τη βιολογική αιτιολογία της ψυχικής ασθένεια (αιτία στα αιμοφόρα αγγεία, κυρίως εγκεφάλου) και προτείνει αιμοκάθαρση, καθαρτικά, δίαιτες, φάρμακα.

Σημαντικές χρονολογίες και γεγονότα στην ιστορία της Κλινικής Ψυχολογίας

Έτος	Γεγονός
1793	Ο Philippe Pinel εισάγει την «ανθρώπινη φροντίδα» στην Γαλλία
1848	Η Dorothea Dix προωθεί τη δημιουργία νοσοκομείων για τους ψυχικά ασθενείς στις Ηνωμένες Πολιτείες
1879	Ο Wilhelm Wundt ιδρύει το πρώτο εργαστήριο ψυχολογίας στη Γερμανία
1882	Ο Francis Galton ιδρύει ανθρωπομετρικό εργαστήριο στην Αγγλία
1890	Ο James McKeen Cattell εισάγει τον όρο τεστ νοημοσύνης για να περιγράψει τα μέσα μέτρησης της νοημοσύνης
1892	Ιδρύεται ο APA (Σύλλογος Αμερικάνων Ψυχολόγων) με πρώτο πρόεδρο τον G. Stanley Hall
1895	Οι Joseph Breuer και Sigmund Freud δημοσιεύουν μελέτες για την υστερία
1896	Ο Lightner Witmer ιδρύει την πρώτη ψυχολογική κλινική στο Πανεπιστήμιο της Πενσυλβάνια (μαθητής του W. Wundt, βοηθός-διάδοχος του Cattell)

Σημαντικές χρονολογίες και γεγονότα στην ιστορία της Κλινικής Ψυχολογίας

Έτος	Γεγονός
1896	Ο Emil Kraepelin -ψυχίατρος και μαθητής του Wundt εκδίδει το βιβλίο: «Το ψυχολογικό πείραμα στη Ψυχιατρική» (Συνδέει Πειραματική Ψυχολογία με Ψυχιατρική και Ψυχοφαρμακολογία)
1896	Ο Hermann Ebbinghaus διεξάγει την πειραματική έρευνα σε παιδιά με ανάθεση από το Δημοτικό Συμβούλιο της πόλης Breslau
1904	Το πανεπιστήμιο της Πενσυλβάνια (καθ. L. Witmer) προσφέρει μαθήματα Κλινικής Ψυχολογίας
1905	Δημιουργείται η κλίμακα Binet-Simon
1907	Εκδίδεται το πρώτο επιστημονικό περιοδικό Κλινικής Ψυχολογίας με τίτλο «The psychological Clinic» (εκδότης L. Witmer)
1909	1ο Ψυχαναλυτικό Συνέδριο στο Salzburg
1909	Ο Sigmund Freud προσκαλείται για διαλέξεις στο Πανεπιστήμιο Clark (Μασαχουσέτη)
1909	Ο William Healy ιδρύει το Junevile Psychopathic Institue στο Σικάγο του Illinois

Σημαντικές χρονολογίες και γεγονότα στην ιστορία της Κλινικής Ψυχολογίας

Έτος	Γεγονός
1916	Δημιουργείται η Κλίμακα Νοημοσύνης Stanford Binet στο Πανεπιστήμιο Στάνφορντ από τον Terman
1917	Δημιουργείται από τον Robert Woodworth το Psychoneurotic Inventory (Ερωτηματολόγιο για Ψυχονευρωτικούς ή Φύλλο Προσωπικών Δεδομένων)
1917	Μια ομάδα Κλινικών Ψυχολόγων αποσχίζεται από την Αμερικάνικη Εταιρία Ψυχολόγων (APA-American Psychological Association) και δημιουργεί την Αμερικάνικη Εταιρία Κλινικών Ψυχολόγων (AACP-American Association of Clinical Psychology)
1919	Ο AACP επανενώνεται με τον APA ως Τομέας Κλινικής Ψυχολογίας
1921	<ul style="list-style-type: none"> ■ Δημιουργούνται από τον Robert Yerkes το Άλφα και Βήτα Τεστ για το στρατό (Army Alpha & Beta Test) ■ Εκδίδεται από τον Hermann Rorschach το περιοδικό Psychodiagnostik (Ψυχοδιαγνωστική)
1924	Ο David Levy εισάγει το τεστ του Rorschach στις Ηνωμένες Πολιτείες
1935	Δημιουργείται το TAT (Thematic Apperception Test-Τεστ Θεματικής Αντίληψης)
1936	Οι Κλινικοί Ψυχολόγοι αποχωρούν από τον APA και σχηματίζουν τον AAAP (American Association for Applied Psychology)
1937	<ul style="list-style-type: none"> ■ Διαλύεται ο τομέας της Κλινικής Ψυχολογίας του APA ■ Ενώνονται ο AACP και ο AAAP

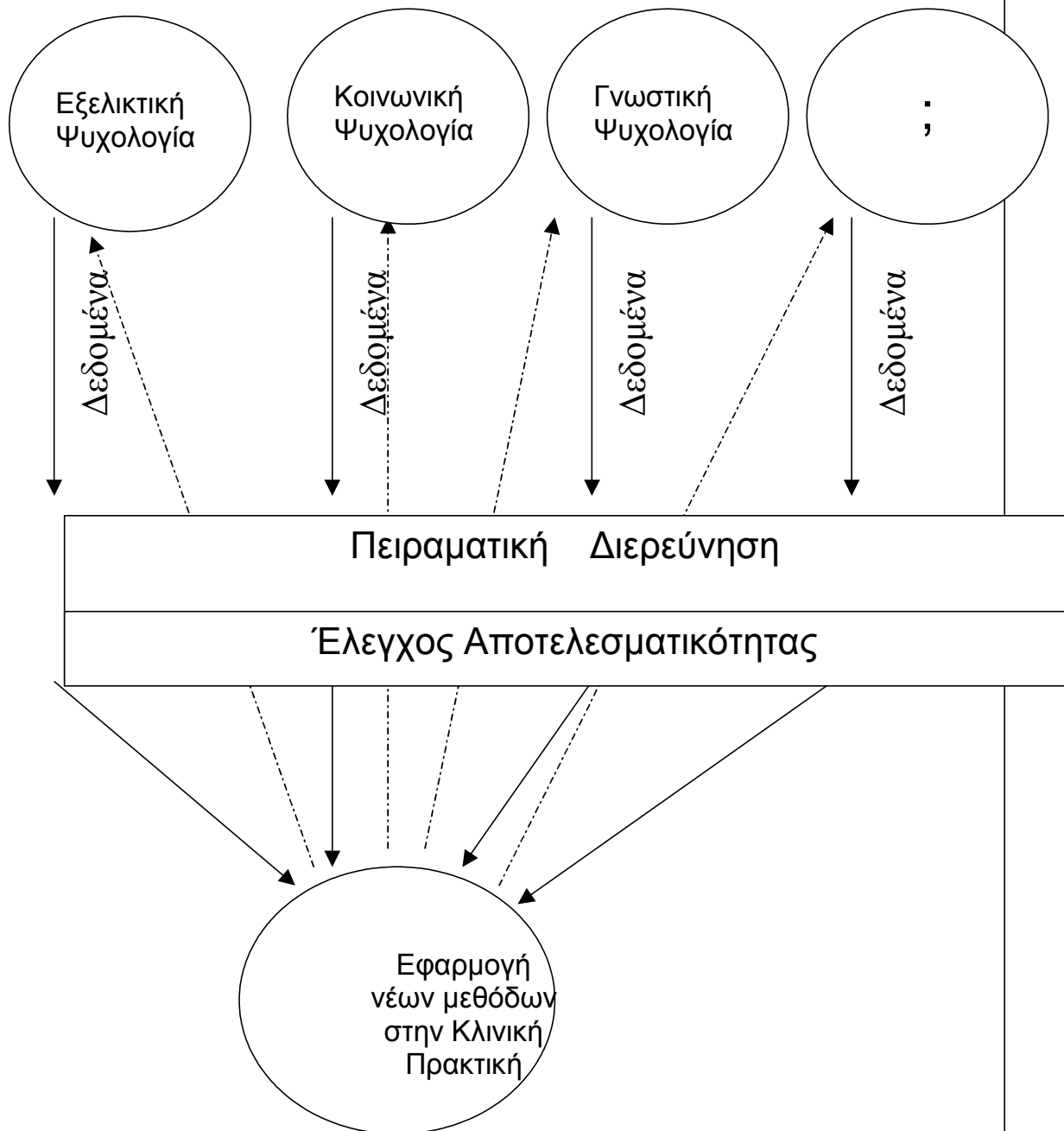
Σημαντικές χρονολογίες και γεγονότα στην ιστορία της Κλινικής Ψυχολογίας

Έτος	Γεγονός
1938	<ul style="list-style-type: none"> ■ Εισάγεται το τεστ Bender-Gestalt ■ Ο Oscar Buros δημοσιεύει το Mental Measurements Yearbook
1939	Ο Lawrence Frank εισάγει τον όρο προβολική τεχνική Δημιουργείται το τεστ Wechsler-Bellevue
1942	Carl Rogers εκδίδει το βιβλίο «Συμβουλευτική και Ψυχοθεραπεία» (μη κατευθυνόμενη συμβουλευτική-προσωποκεντρική παρέμβαση)
1943	Δημιουργείται το MMPI (Minnesota Multiphasic Personality Inventory)
1945	Πρώτοι νόμοι για την άδεια χρήσης του τίτλου του Ψυχολόγου (στο Κονέκτικατ)
1947	Δημοσιεύεται το πόρισμα Shakow
1949	<u>ΜΕΤΑ ΤΟΝ Β ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ ΠΟΛΕΜΟ</u> Επανενώνεται ο ΑΑΑΡ με την ΑΡΑ
1949	Ίδρυση του Εθνικού Ινστιτούτου Ψυχικής Υγιεινής, ΗΠΑ
1950	Ίδρυση παρόμοιων Κέντρων στην Ευρώπη

Σημαντικές χρονολογίες και γεγονότα στην ιστορία της Κλινικής Ψυχολογίας

Έτος	Γεγονός
1951	Δημιουργούνται από το ΑΡΑ οι αρχές δεοντολογίας
1956	Ίδρυση του «Βασιλικού Κέντρου Ψυχικής Υγιεινής» Στην Ελλάδα μετονομάστηκε αργότερα «Κέντρο Ψυχικής Υγιεινής» και τώρα λέγεται «Ελληνικό Κέντρο Ψυχικής Υγιεινής και Ερευνών»
1963	Διάταγμα για την Κοινωνική Ψυχική Υγεία (πρόεδρος ΗΠΑ ο Kennedy)
1963	ΗΠΑ <ul style="list-style-type: none"> ■ Κίνηση για την Ψυχική Υγεία ■ Κέντρα Κοινωνικής Ψυχικής Υγιεινής (Community Health Center) παντού στην Ευρώπη
1965	Πρώτη επαγγελματική Σχολή Ψυχολογίας (Σεμινάριο του Fuller στην Pasadena/Καλιφόρνια)
1968	Πρώτο πρόγραμμα που οδηγεί σε τίτλο Δρ. Κλινικής Ψυχολογίας (Παν/μιο Ιλλινόις)
1973	Εθνικό Συνέδριο για τα Επίπεδα και τα Πρότυπα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης στην Ψυχολογία (Vail/Κολοράντο)
1988	Ίδρυση της APS (American Psychological Society, Αμερικάνικη Ψυχολογική Εταιρία)

Επιδράσεις πάνω στις μεθόδους που χρησιμοποιεί η Κλινική Ψυχολογία

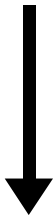

(βλ. Παράδειγμα: 1896, Herrmann EBBINGHAUS; Ερώτημα του Δημοτικού Συμβουλίου της πόλης Breslau (Κλιν. Ψυχολ., Πειρ. Ψυχολ., Γνωστ. Ψυχολ., Σχολ. Ψυχολ.)

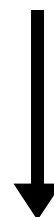
Νέες απόψεις σχετικά με την ΚΛΙΝΙΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ

- Η Μελέτη των ψυχολογικών διαστάσεων του συναισθήματος, της συμπεριφοράς και των γνωστικών διεργασιών του ανθρώπου είναι το ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ «ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ»

ΟΡΓΑΝΙΚΟΙ
ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ

ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Εξελικτική Ψυχολογία
Κοινωνική Ψυχολογία
Γνωστική Ψυχολογία
Νευροψυχολογία
Ψυχολογία των κινήτρων
Ψυχολογία της Υγείας

ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΑ
ΜΟΝΤΕΛΑ

ΒΙΟΛΟΓΙΚΑ
ΜΟΝΤΕΛΑ

ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ

Με βάση τη μελέτη της φυσιολογικής διάστασης → εντοπισμός της απόκλισης

- ΠΑΘΟΨΥΧΟΛΟΓΙΚΗ ΟΠΤΙΚΗ (↔ Ψυχοπαθολογική Οπτική)

ΨΥΧΙΑΤΡΙΚΗ

Με βάση τη μελέτη της απόκλισης (→ Ψυχοπαθολογία)

Μελέτη των ψυχικών διαταραχών σύμφωνα με την νεότερη άποψη της «Παθοψυχολογίας»*

- Η μελέτη της **φυσιολογικής διάστασης** είναι η βάση για τον εντοπισμό της απόκλισης.

- **Φαινομενολογία**

(Τρόποι που εμφανίζεται η απόκλιση. Συμπτώματα ...)

3. **Εξέλιξη**

(Γένεση, αίτια...)

Διαφοροποίηση μέσα στο χρόνο

* Kryspin – Exner & Steger – Wuche (2001), τ.1, σελ. 13

-
- Η Κλινική Ψυχολογία πρέπει να ενσωματώσει στην έρευνα, στην εκπαίδευση και στην πρακτική εφαρμογή την εμπειρικά τεκμηριωμένη γνώση, καθώς και τη γνώση από συναφείς επιστήμες, όπως την Ιατρική, τη Βιολογία, την Κοινωνιολογία, κ.α.

- Η Κλινική Ψυχολογία δεν εστιάζει πια μόνο σε θέματα που αφορούν την ψυχοπαθολογία, την διαταραχή και την δυσφορία → Θετική Ψυχολογία (Seligman, & Csikszentmihalyi, 2000).

- Προώθηση → της υποκειμενικής ευεξίας,
→ των θετικών προσωπικών γνωρισμάτων (π.χ. διαπροσωπική αποτελεσματικότητα, αποφασιστικότητα)
→ της δημιουργίας θετικών θεσμών, που να στηρίζονται σε αξίες όπως η υπευθυνότητα και η ανοχή

→ Abraham Maslow

→ Carl Rogers

Επιδράσεις από
τους Ανθρωπιστές
Ψυχολόγους

(Seligman, M., & Csikszentmihalyi, M. (2000)

Positive Psychology, American Psychologist,

55(1), 5-14)

Κεντρικός στόχος και Φιλοσοφία του Επαγγέλματος του Κλινικού Ψυχολόγου

- Μείωση της ψυχολογικής δυσφορίας – επαύξηση και προαγωγή της ψυχολογικής ευεξίας (well-being)

(Conway, & MacLeod, 2002)

→ ενθαρρύνουν τους Κλινικούς Ψυχολόγους

- να ερευνήσουν
- να αξιολογήσουν
- να ενισχύσουν το αίσθημα ευεξίας

(Conway, C., & MacLeod. (2002). Well-being: its importance in clinical practice and research. Clinical Psychology, 16, 26-29)

Νεότερη άποψη για την Κλινική Ψυχολογία

1. Επιστημονική βάση της Κλινικής Ψυχολογίας αποτελεί το βιο-ψυχο-κοινωνικό μοντέλο
 - Η Κλινική Ψυχολογία επικεντρώνει το ενδιαφέρον της στην ψυχική και σωματική ευεξία των ανθρώπων, δηλαδή στις ατομικές και διαπροσωπικές πηγές στήριξης, και όχι πρωτευόντως στις αποκλίνουσες μορφές συμπεριφοράς.
 - Η Κλινική Ψυχολογία έχει επηρεασθεί από την **ΘΕΤΙΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ** (Seligman, & Csikszentmihalyi, 2000)

Πρωώθηση της υποκειμενικής ευεξίας, των θετικών προσωπικών γνωρισμάτων (π.χ. διαπροσωπική αποτελεσματικότητα, αποφασιστικότητα κ.α.) καθώς και στην δημιουργία θετικών θεσμών/κοινοτήτων που να στηρίζονται σε αξίες όπως η υπευθυνότητα και η ανοχή

Η Κλινική Ψυχολογία στοχεύει:

- Στη μείωση της ψυχολογικής δυσφορίας
- Στην επαύξηση και προαγωγή της ψυχολογικής ευεξίας (well being) (Conway & MacLeod, 2002)